

**Wyrok z dnia 2 czerwca 1997 r.
I PKN 190/97**

Apelacją od wyroku rozstrzygającego o części roszczeń nie można po upływie terminu z art. 394 § 2 KPC zaskarżyć odrębnego postanowienia odrzucającego pozew w pozostałym zakresie.

Przewodniczący SSN: Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Józef Iwulski,
Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 1997 r. sprawy z powództwa Bronisława F. przeciwko masie upadłości [...] Kombinatu Budowlanego w B. o zapłatę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 27 lutego 1997 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części dotyczącej roszczenia o przywrócenie do pracy i zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy i w tym zakresie odrzucił apelację;
o d r z u c i ł kasację w pozostałej części.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 16 października 1996 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Białymstoku zasądził od strony pozwanej - masy upadłości Kombinatu Budowlanego w B. na rzecz Bronisława F. kwotę 36,78 zł z ustawowymi odsetkami tytułem ekwiwalentu za nie wykorzystane 3 dni urlopu wypoczynkowego należnego za 1993 rok i oddalił powództwo o zasądzenie kwoty 100 zł tytułem zapomogi. Ponadto postanowieniem z tej samej daty Sąd Rejonowy odrzucił pozew o przywrócenie powoda do pracy i zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Sąd I instancji ustalił, że strona pozwana rozwiązała z powodem umowę o pracę na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), zaś Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 grudnia 1993 r. [...] oddalił powództwo o uznanie tego wypowiedzenia za bezskuteczne, zasądził natomiast na rzecz powoda odszkodowanie wobec naruszenia przez stronę pozwaną art. 3 tej ustawy. Sąd Wojewódzki w Białymstoku, rozpoznając rewizję powoda od powyższego wyroku, wyrokiem z dnia 15 marca 1994 r. [...] oddalił tę rewizję. Okoliczność ta uzasadnia - zdaniem Sądu I instancji - odrzucenie pozwu z mocy art. 199 § 1 pkt 2 KPC. Gdy chodzi o zapomogę, Sąd Rejonowy uznał, że żądanie powoda jest niezasadne, gdyż źródłem tych wypłat nie był ani fundusz socjalny ani fundusz mieszkaniowy, a przede wszystkim były one wypłacane tym osobom, które po 1 stycznia 1994 r. pozostawały nadal w stosunku pracy. Należy się natomiast powodowi ekwiwalent za 3 dni urlopu, gdyż w czasie trwającego urlopu w grudniu 1993 r. powód przez 3 dni świadczył pracę.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku, roz-

poznając apelację powoda złożoną od wyroku z dnia 16 października 1994 r. i dotyczącą oddalonej części powództwa, wyrokiem z dnia 27 lutego 1997 r. oddalił ją. Sąd II instancji podzielił ustalenia i argumenty Sądu I instancji i nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Od powyższego wyroku powód złożył kasację opartą na zarzucie naruszenia prawa materialnego - art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 234 ze zm.). Żądał uchylenia tego wyroku w całości oraz uchylenia wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 16 października 1996 r. w części oddalającej powództwo o przywrócenie do pracy, o zasądzenie kwoty 2.500 zł tytułem wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy od 1 stycznia do 31 lipca 1994 r., o zasądzenie ekwiwalentu za 11 dni urlopu wypoczynkowego oraz o zasądzenie kwoty 100 zł tytułem odprawy i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Skarżący podniósł, że w chwili rozwiązania stosunku pracy był przewodniczącym zarządu zakładowej organizacji związkowej i podlegał szczególnej ochronie przed zwolnieniem. Mimo to strona pozwana rozwiązała z nim stosunek pracy, zatem dopuściła się naruszenia prawa. Zasadne są więc wszystkie nie uwzględnione przez Sąd roszczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie może być merytorycznie rozpoznana ze względu na istnienie przeszkód natury procesowej.

Sąd I instancji wydał w dniu 16 października 1996 r. dwa orzeczenia: jedno - to postanowienie o odrzuceniu pozwu w części zawierającej żądanie przywrócenia do pracy i wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy (nazywanego także odszkodowaniem), drugie zaś - to wyrok rozstrzygający o żądaniu ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy i zapomogi, przy czym wyrok uwzględnił tylko część roszczenia o ekwiwalent, a oddalił powództwo w pozostałej części.

W dniu 23 października 1996 r. powód złożył wniosek o doręczenie mu wyroku z uzasadnieniem, co nastąpiło dnia 4 grudnia 1996 r. W dniu 10 grudnia 1996 r. powód złożył apelację, w której napisał wyraźnie, że zaskarża "doręczony mu wyrok" w części oddalającej powództwo o przywrócenie do pracy, o wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, o ekwiwalent za 11 dni urlopu oraz o zapomogę.

Jak z przedstawionych okoliczności faktycznych wynika, powód nie złożył wniosku o doręczenie mu postanowienia o odrzuceniu pozwu i nie złożył apelacji od tego postanowienia. Tymczasem postanowienie to zostało wydane na rozprawie i ogłoszone wraz z pouczeniem o sposobie i terminie jego zaskarżenia [...]. Według terminologii art. 394 § 1 KPC postanowienie sądu pierwszej instancji o odrzuceniu pozwu jest postanowieniem "kończącym postępowanie w sprawie" i stosownie do tego przepisu przysługuje na nie zażalenie. W myśl art. 394 § 2 KPC termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni i liczy się od doręczenia postanowienia, a gdy strona nie zażądała w terminie przepisany doręczenia postanowienia zapadłego na rozprawie, termin 7 dniowy liczy się od ogłoszenia postanowienia.

Na podstawie powyższych przepisów należy zatem stwierdzić, że od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 16 października 1996 r. o odrzuceniu pozwu przysługiwało powodowi zażalenie, które powinien złożyć w terminie 7 dni od ogłoszenia

postanowienia, albo w terminie 7 dni od doręczenia mu tego postanowienia, pod warunkiem, że złożył w odpowiednim czasie wnioski o jego doręczenie. Wobec tego, że powód nie zażądał doręczenia mu postanowienia z uzasadnieniem, mógł jedynie złożyć zażalenie w terminie do dnia 23 października 1996 r. Tego jednak nie uczynił. Konsekwencją powyższego stanu rzeczy było uprawomocnienie się postanowienia o odrzuceniu pozwu w zakresie roszczenia o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy oraz niemożność orzekania o tych roszczeniach przez Sąd Apelacyjny w związku ze złożoną apelacją. Apelacja bowiem - pomijając już kwestię, że służy zaskarżaniu wyroków i postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym - jest środkiem zaskarżenia nieprawomocnych orzeczeń (art. 367 KPC). Tymczasem postanowienie Sądu Rejonowego o odrzuceniu pozwu w chwili wniesienia apelacji było już prawomocne. Wprawdzie nie można wyłączyć zaskarżenia jednym środkiem odwoławczym orzeczeń mających różne formy (wyrok i postanowienie), lecz dopuszczalne jest to pod warunkiem zachowania terminu przewidzianego dla zaskarżenia każdego z tych orzeczeń i pod warunkiem, że orzeczenia są nieprawomocne. Przede wszystkim jednak powód zaskarżył apelacją wyrok, który nie zawierał rozstrzygnięcia o przywróceniu do pracy i o wynagrodzeniu. Nie zaskarżył natomiast postanowienia o odrzuceniu pozwu.

Oznacza to, że Sąd Apelacyjny nie miał podstaw do wydania orzeczenia dotyczącego wskazanych wyżej roszczeń, gdyż nie mógł apelacji od wyroku z dnia 16 października 1996 r. potraktować jako środka zaskarżenia postanowienia o odrzuceniu pozwu. Powinien zatem odrzucić apelację w tym zakresie. Z art. 373 w związku z art. 372 KPC wynika bowiem, że sąd drugiej instancji odrzuca apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

Rozpoznanie przez Sąd Wojewódzki roszczenia powoda o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie, w warunkach gdy Sąd Rejonowy odrzucił pozew w tym zakresie ze względu na wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 28 grudnia 1993 r. [...] orzekający prawomocnie o tym roszczeniu, oznacza także naruszenie zasady powagi rzeczy osądzonej. Jego skutkiem jest nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 KPC), tę zaś okoliczność Sąd Najwyższy rozpoznając kasację bierze pod rozwagę z urzędu. Skoro więc Sąd II instancji nie odrzucił apelacji powoda co do roszczenia o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie, lecz w tym zakresie rozpoznał sprawę, konieczne stało się w wyniku złożonej kasacji uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku w tej części i odrzucenie apelacji (art. 393⁸ § 1 w związku z art. 379 pkt 4 KPC).

Powyższe rozstrzygnięcie oznacza, że pozostała Sądowi Najwyższemu do rozpoznania kasacja, której przedmiotem zaskarżenia jest kwota 100 zł żądana przez powoda z tytułu zapomogi oraz kwota 135,86 zł z tytułu ekwiwalentu za 11 dni urlopu, której Sądy obu instancji nie uwzględniły. Łącznie zatem wartość przedmiotu zaskarżenia kasacją wynosi 235,86 zł i jest niższa od wartości określonej w art. 393 § 1 KPC, która stanowi próg dopuszczalności kasacji (5.000 zł). W myśl art. 393⁵ KPC sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym kasację, która jest niedopuszczalna, a jeżeli tego nie uczyni, odrzucenie kasacji należy do Sądu Najwyższego (art. 393⁸ § 1 KPC).

Z przytoczonych względów i na podstawie powołanych przepisów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

=====